

OBSAH

	Předmluva	9
	Předmluva překladatele	10
	Seznam značek používaných v textu	11
	Úvod	15
1.	Základní otázky techniky polovodičových měničů	19
1.1.	Nejdůležitější součástky, používané v polovodičových měničích	19
1.1.1.	Diody	20
1.1.2.	Výkonové tranzistory	25
1.1.3.	Tyristory	28
1.1.4.	Kondenzátory	33
1.1.5.	Transformátory a reaktory	35
	Kontrolní otázky k čl. 1.1	38
1.2.	Některé metody rozboru činnosti polovodičových měničů	38
1.2.1.	Výpočet jednotlivých taktů pracovního cyklu měniče	39
1.2.2.	Metoda náhradních zdrojů	42
1.2.3.	Metoda výpočtu užitečné složky napětí (proudu)	44
	Kontrolní otázky k čl. 1.2	45
2.	Usměrňovače	47
2.1.	Úvod	47
2.2.	Základní druhy zapojení usměrňovačů	53
2.2.1.	Jednofázové dvoupulsní uzlové zapojení	54
2.2.2.	Jednofázový můstek	63
2.2.3.	Troj Pulsní usměrňovač v uzlovém zapojení	67
2.2.4.	Troj fázový můstek	72
2.2.5.	Usměrňovače v kombinovaném zapojení	77
2.2.6.	Vyšší harmonické výstupního napětí a vstupního proudu usměrňovače	79
2.2.7.	Porovnání výhod a nevýhod nejdůležitějších zapojení usměrňovačů	82
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 2.2	83
2.3.	Komutace usměrňovače, zatěžovací charakteristika, poruchové stavy usměrňovačů	86
2.3.1.	Komutace proudu v jednotlivých větvích obvodu usměrňovače	86
2.3.2.	Vnější (zatěžovací) charakteristika usměrňovače	91
2.3.3.	Havarijní stavy a jistění usměrňovačů	94
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 2.3	100
2.4.	Energetické poměry v usměrňovačích	101
2.4.1.	Účinnost a účinník	101
2.4.2.	Zlepšení účinníku řízených usměrňovačů	104
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 2.4	107
2.5.	Chování usměrňovače v případě, že zátěž obsahuje kapacitu nebo protinapětí	109
2.5.1.	Funkce usměrňovače, který napájí zátěž obsahující protinapětí nebo kapacitu	110
2.5.2.	Usměrňovací zapojení určená ke zvyšování napětí	117
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 2.5	118
2.6.	Filtry	120

2.6.1.	Filtry zmenšující zvlnění usměrněného napětí	120
2.6.2.	Filtry proti rádiovému rušení	127
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 2.6	128
2.7.	Napájení usměrňovače generátorem konečného výkonu	129
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 2.7	131
3.	Usměrňovače ve střídačovém chodu, měniče kmitočtu	133
3.1.	Řízený usměrňovač ve střídačovém chodu	133
3.1.1.	Dvoupulsní usměrňovač v uzlovém zapojení ve střídačovém chodu	136
3.1.2.	Trojfázový řízený můstek pracující ve střídačovém chodu	138
3.1.3.	Energetická bilance usměrňovače pracujícího ve střídačovém chodu	139
3.1.4.	Zatěžovací charakteristika usměrňovačů, různé provozní stavy usměrňovačů	142
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 3.1.	144
3.2.	Střídače s vlastní komutací	145
3.2.1.	Proudové střídače	152
3.2.2.	Napětové střídače	163
3.2.3.	Napětové střídače, v jejichž výkonovém obvodu jsou tyristory	168
3.2.4.	Trojfázové napětové střídače	174
3.2.5.	Střídače s kmitavým obvodem zátěže	176
3.2.6.	Kaskádní střídače s kmitavým obvodem zátěže	180
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 3.2	180
3.3.	Měníče kmitočtu	181
3.3.1.	Nepřímé měniče kmitočtu (se stejnosměrným meziobvodem)	182
3.3.2.	Přímé měniče kmitočtu (cyklokonvertory)	183
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 3.3	186
3.4.	Regulace výstupního napětí nepřímých měničů kmitočtu	187
3.4.1.	Obecné zásady regulace	187
3.4.2.	Regulace výstupního napětí proudových střídačů s využitím kompenzace jalového výkonu	188
3.4.3.	Regulace výstupního napětí střídače pulsním řízením	196
3.4.4.	Regulace s využitím fázového součtu několika napětí	199
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 3.4	201
3.5.	Způsoby zlepšení průběhu výstupního napětí střídačů a měničů kmitočtu	203
3.5.1.	Vliv nesinusového průběhu napětí na elektrické spotřebiče	203
3.5.2.	Výstupní filtry střídačů	204
3.5.3.	Zmenšení obsahu vyšších harmonických ve výstupním napětí střídače bez použití filtrů	213
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 3.5	219
3.6.	Poruchové stavy střídačů	220
3.6.1.	Nejdůležitější poruchy	221
3.6.2.	Selektivní jistění před účinky nadproudu	225
3.6.3.	Vliv nesouměrné zátěže na výstupní napětí proudových střídačů	227
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 3.6	229
4.	Stabilizátory a bezkontaktné spínače	231
4.1.	Střídavé stabilizátory	232
4.1.1.	Elektromechanické stabilizátory	233
4.1.2.	Elektromagnetické stabilizátory	235
4.1.3.	Magneticko-polovodičové stabilizátory	240
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 4.1	244
4.2.	Bezkontaktné spínače střídavého proudu	245
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 4.2	248
4.3.	Stejnoseměrné regulátory a stabilizátory napětí	248
4.3.1.	Parametrické stabilizátory	249
4.3.2.	Stabilizátory se spojitou funkcí	250

4.3.3.	Impulsové stabilizátory	252
4.3.4.	Kombinované stabilizátory	260
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 4.3	262
4.4.	Bezkontaktné stejnosměrné spínače	263
	Kontrolní otázky a příklady výpočtů k čl. 4.4	269
5.	Řídicí obvody pro polovodičové měniče	271
5.1.	Úvod	271
5.2.	Nejdůležitější části řídicích obvodů polovodičových měničů	273
5.2.1.	Operační zesilovače	273
5.2.2.	Vstupní jednotky (synchronizační obvody)	276
5.2.3.	Řídicí generátory (generátory referenčního signálu)	279
5.2.4.	Čítače a děliče frekvence	282
5.2.5.	Obvody k nastavení úhlu řídicích impulsů	285
5.2.6.	Fázovací členy	286
5.2.7.	Koncové stupně, převodníky úrovně	290
5.2.8.	Čidla pro indikaci správné činnosti měniče	293
	Kontrolní otázky k čl. 5.1 a 5.2	298
5.3.	Bloková schémata řídicích obvodů polovodičových měničů	298
5.3.1.	Řídicí obvody usměrňovačů	298
5.3.2.	Řídicí obvody v přímých měničích kmitočtu	303
5.3.3.	Řídicí obvody střídačů s vlastní komutací	306
5.3.4.	Systém řízení stabilizátorů napětí	312
5.3.5.	Číslicové řízení	314
	Kontrolní otázky k čl. 5.3	316
6.	Příklady průmyslově vyráběných polovodičových měničů československé výroby	318
6.1.	Stejnoseměrné pohony napájené z řízených usměrňovačů	318
6.2.	Střídavé pohony	326
6.3.	Kompenzace účinníku statickými kompenzátory	332
6.4.	Měniče kmitočtu pro indukční ohřev	334
6.5.	Svařovací usměrňovače	335
6.6.	Perspektivy nových polovodičových součástek a jejich konstrukčních provedení pro realizaci měničů	335
	Dodatky	341
D.1.	Systematika značení výkonových diod a tyristorů československé výroby, příklady vyráběných typů	341
D.2.	Systematika značení tranzistorů československé výroby	343
	Literatura	345
	Rejstřík	347